

Neonatal Jaundice

ภาวะตัวเหลืองของทารก

การพัฒนากระบวนการดูแลทารกแรกเกิด เพื่อลดและป้องกันภาวะ ตัวเหลืองใน48 ชั่วโมง หลังคลอด จากรพ.อานันท์มหาริดล จ.ลพบุรี

- ภาวะตัวเหลืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการรักษา
- มีเป้าหมายเพื่อลดภาวะตัวเหลืองในทารกแรกเกิด 48 ชั่วโมงหลังคลอด
- จากการทบทวนสิ่งตีพิมพ์พบว่าสาเหตุส่วนใหญ่ของตัวเหลืองมาจากทารกได้รับน้ำนมไม่เพียงพอ

ภาวะตัวเหลืองของทารก

Neonatal Jaundice

- เกิดจากสารสีเหลืองที่เรียกว่าบิลิรูบิน (**bilirubin**) ในเลือดสูงกว่าปกติ
- เมื่อเม็ดเลือดแดงแตกสารสีเหลืองจะถูกปล่อยออกมา
- ตับของทารกยังทำหน้าที่ได้ไม่สมบูรณ์ การขับถ่ายสารสีเหลืองออกจากร่างกายจึงไม่ดีเท่าที่ควร
- ถ้าระดับบิลิรูบินสูงมากอาจจะทำให้เกิดภาวะ**Kernicterus**

ชนิดของการเกิดตัวเหลืองในทารกแรกเกิด

- Physiologic jaundice
- Pathologic jaundice
- Breast milk jaundice

Physiologic jaundice

- เป็นภาวะตัวเหลืองในทารกแรกเกิดปกติ พบมากกว่าร้อยละ 50
- ทารกอาจไม่จำเป็นต้องได้รับการรักษา ยกเว้นทารกคลอดก่อนกำหนดซึ่งมักมีอาการป่วยร่วมด้วย
- สาเหตุเกิดจากความไม่สมบูรณ์ในการทำงานของตับ ทำให้กระบวนการขับบิลิรูบินออกยังทำได้ช้า
- ทารกแรกเกิดมีการสร้างบิลิรูบินมากกว่าผู้ใหญ่ เนื่องจากเม็ดเลือดแดงอายุสั้นกว่า

Pathologic jaundice

- เป็นภาวะตัวเหลืองที่ผิดปกติ เกิดได้จากหลายสาเหตุ
- มีการดูดซึมของบิลิรูบินจากลำไส้เพิ่มขึ้น เช่น ทารกดูดนมได้น้อย ภาวะลำไส้อุดตัน
- ตับสามารถกำจัดบิลิรูบินได้น้อยลงเนื่องจากภาวะต่างๆ
- มีการสร้างบิลิรูบินเพิ่มขึ้นกว่าปกติ เช่น **G6PD deficiency**
ABO incompatibility, RH incompatibility
cephallhematoma, polycythemia, thalassemia

Brest milk jaundice

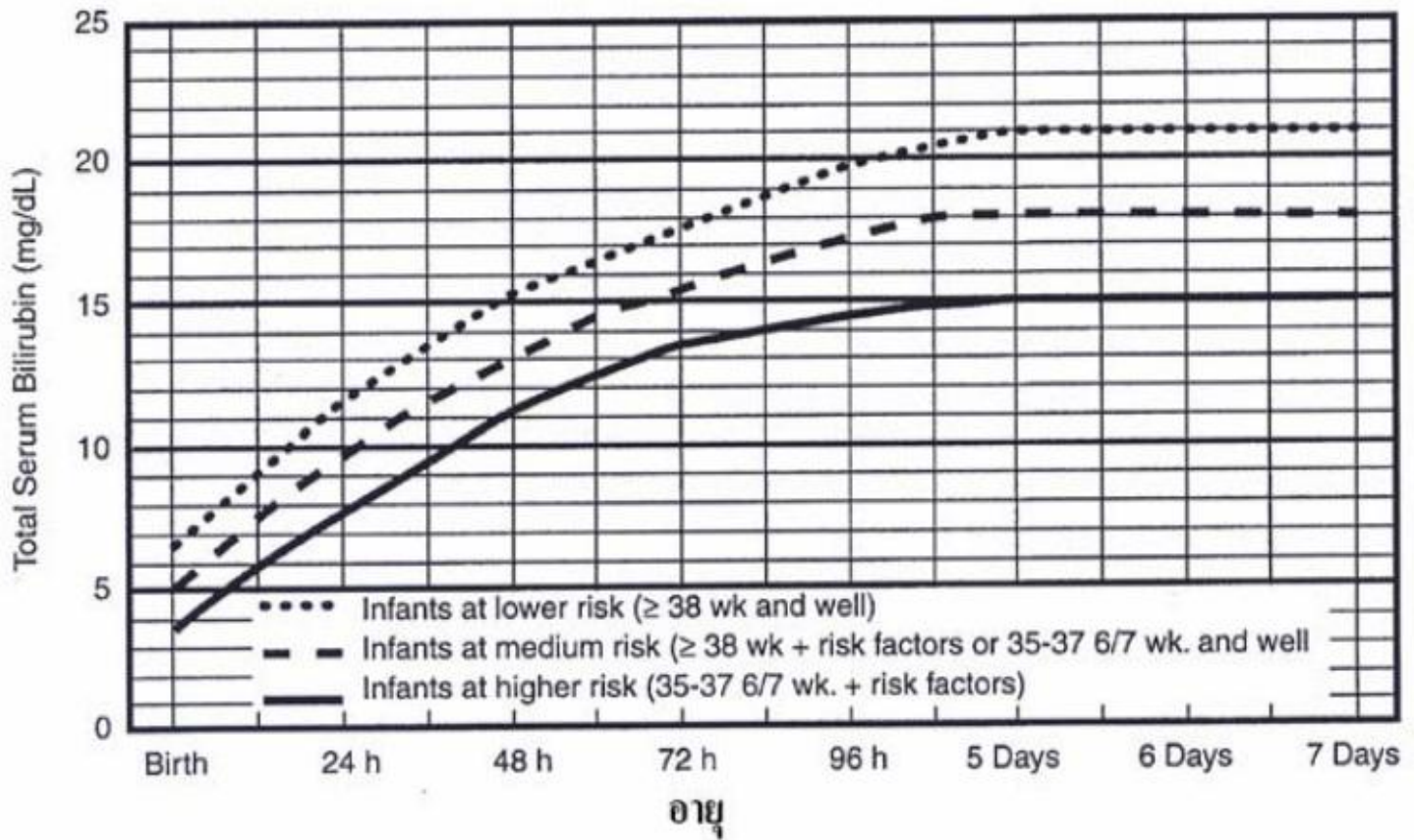
- พบประมาณร้อยละ 1 – 2 ในทารกแรกเกิดที่ได้รับนมมารดา ซึ่งพบว่าในน้ำนมมีสารบางชนิดที่ทำให้ระดับบิลิรูบินเพิ่มมากขึ้น โดยสารดังกล่าวป้องกันการขับบิลิรูบินออกทางลำไส้

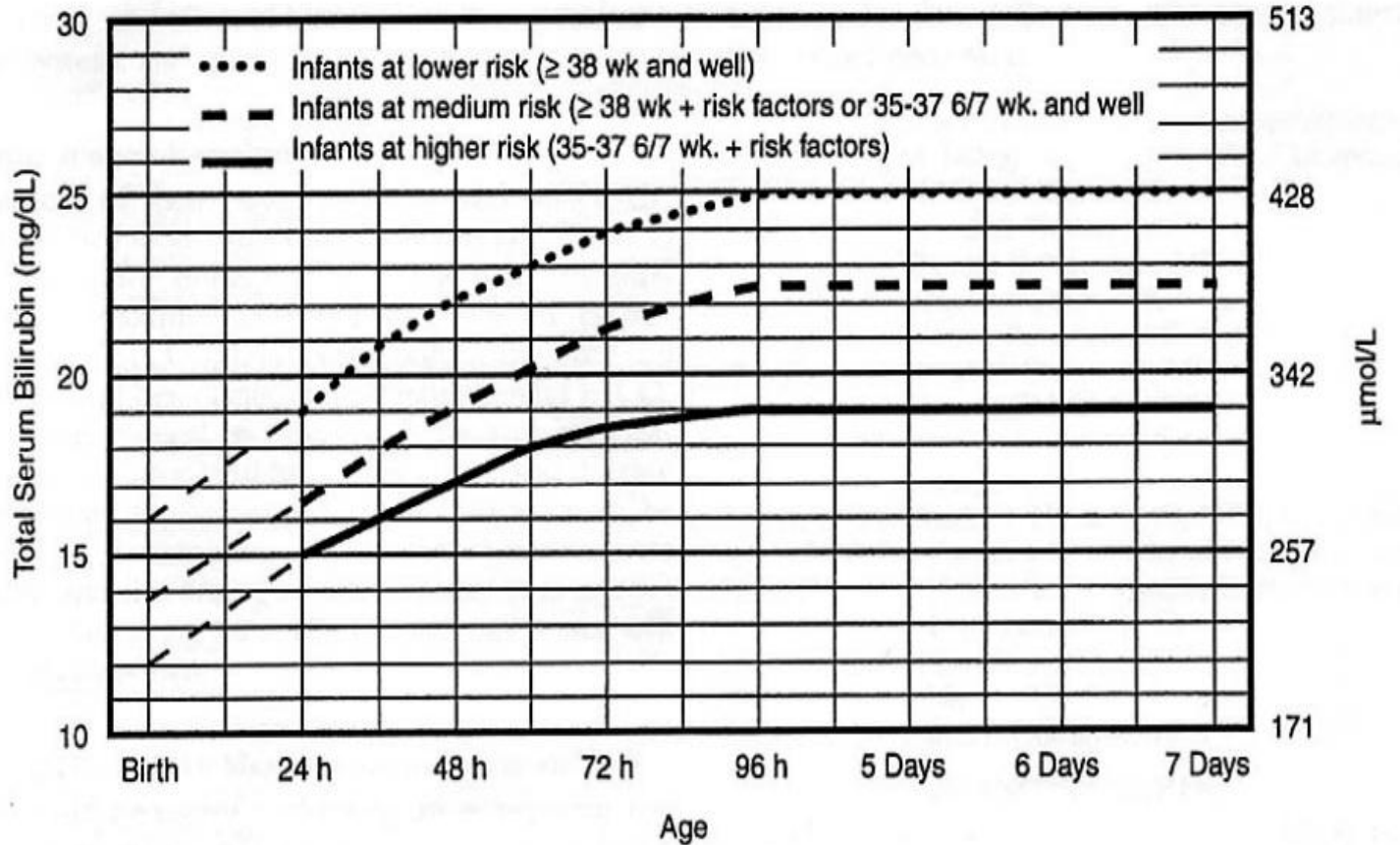
Treatment for Neonatal jaundice

- การส่องไฟ (phototherapy)
- การเปลี่ยนถ่ายเลือด (exchange transfusion)

Phototherapy

Exchange Transfusion

Phototherapy

Phototherapy

กางเกงชู้โม่ สำหรับสองไฟ

ผ้าปิดตาเด็ก สำหรับส่องไฟ

กิจกรรมการพัฒนา

- การ**Empowerment** มารดาในการให้นม
- การประเมินปริมาณน้ำนม ร่วมกับการประเมิน **LATCH SCORE**
- ส่งเสริมให้ทารกดูดนมเร็ว ดูดนมบ่อย และดูดถูกวิธี
- การเสริมนมด้วยการ **Cup Feed** ตามเกณฑ์ปริมาณ
- อบรมพัฒนาความรู้ ทักษะการสอนและการประเมินแก่บุคลากรทางการพยาบาล

Breast Feeding Positions

Lying down

Cradle hold

Football hold

Cross-cradle hold

Latch score

ข้อมูล	คะแนน	รายละเอียด
L= latch ลักษณะการ เข้าเต้า	2	อมเต้านม ได้ถูกต้อง ปากอ้ากว้าง ริมฝีปากล่างไม่เขັม เข้า คางแบนเต้านม อมลึกถึงลานห้วงนม และ สามารถดูดนม ได้เป็นจังหวะ
	1	อม ไม่ลึกถึงลานห้วงนม อม ได้แค่ระดับห้วงนม
	0	ไม่สนใจ ง่วงซึม ไม่อมเต้านม
A= audible การได้ยิน เสียงกลืน น้ำนม	2	ได้ยินเสียงกลืนน้ำนมดังฟังชัด เป็นจังหวะ
	1	ได้ยินเสียงกลืนน้ำนม ไม่ชัดเจน
	0	ไม่ได้ยินเสียงกลืนน้ำนม
T=type of nipples ลักษณะของ หัวนม	2	ปกติ
	1	มีความผิดปกติบ้าง แต่ไม่มาก
	0	หัวนมบอด บวม หรือหัวนมใหญ่่มาก หรือเต้านม หรือลานห้วงนมแข็ง

Latch score

ข้อมูล	คะแนน	รายละเอียด
C= comfort ความ สะดวกสบาย	2	สะดวกสบาย ไม่เจ็บปวดเวลาให้นมหรือหลังให้นม ลูก
	1	มีความไม่สะดวกสบายบ้าง
	0	ไม่สะดวกสบาย เจ็บปวดเวลาให้นมหรือหลังให้นม อาจ ได้ข้อมูลจากการสอบถามหรือการตรวจร่างกาย พบ เต้านมเป็นแผล เต้านมคัด อักเสบหรือเป็นหนอง
H= hold การ อุ้มประคอง ทารก	2	อุ้มทารกสะดวกตัวเข้าหาแม่แบบชิดท้องแม่ท้อง ใช้มือจับประคองเต้านม ได้ถูกต้อง เข้าเต้า ได้ดี สะดวกสบายไม่เมื่อยปวด
	1	อุ้มประคองทารกได้ดีพอควร ส่วนใหญ่ถูกต้อง แต่มี บางจุดต้องแก้ไข
	0	อุ้มประคองทารกผิดจนทำให้เข้าเต้า ได้ไม่ดี เกิด ความไม่สะดวกสบายหรือปวดเมื่อย

แนวทางการแก้ไขการให้นมแม่

- หัวนมสั้น , แบน , บอด และบวม
แก้ไขได้โดยการใช้นipple shield หรือใช้ Syringe ดึงหัวนม
- หัวนมแตก แก้ไขโดยให้ลูกอมหัวนม ให้ลึกถึงลานนม
- เต้านมคัดตึง แก้ไขโดยใช้น้ำอุ่นประคบ และให้ลูกดูดถูกวิธี
- น้ำนมน้อย กระตุ้นให้ทารกดูดบ่อย ๆ และควรให้มารดาผ่อนคลาย
- ทารกมี tongue tie แก้ไขโดยปรึกษากุมารแพทย์

Nipple Shield

Syringe

Nipple Puller

สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้

- การประสบความสำเร็จ ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกคนในหน่วยงาน
- การให้ความรู้ความเข้าใจแก่มารดาและครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาดัวเหลือง
- การพัฒนาคุณภาพการทำงานให้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น ไม่จำเป็นต้องลงทุน หรือใช้งบประมาณจำนวนมาก การปรับปรุงแนวทางที่มีอยู่ทำให้เกิดประสิทธิภาพ นำมาซึ่งความสำเร็จได้เช่นกัน

ขอขอบคุณค่ะ

